

УДК 658

Леся Марушак, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ТА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ РУХУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація. Розглянуто і узагальнено основні аспекти системи бюджетування. Визначено структуру формування прямих матеріальних витрат підприємств, що надасть можливість отримати планову оцінку ефективності управлінських рішень, визначити оптимальний розмір закупівлі матеріалів.

Ключові слова: запаси, планування, бюджет, система, підприємство, відхилення.

Lesya Maruschak

FEATURES AND MODERN PROBLEMS BYUDZHETING IN MOTION SUPPLIES ARE ON ENTERPRISES

Abstract. The basic aspects of the system of budgeting are considered and generalized. Certainly structure in forming of direct financial charges of enterprises that will give possibility to get the planned estimation of efficiency in administrative decisions, define the optimum size of purchase of materials.

Keywords: supplies, planning, budget, system, enterprise, rejection.

На підприємствах важливе значення має вирішення проблеми покращення якості запасів і їх комплексної переробки на сучасному рівні розвитку економіки України. Оскільки більшість виробничих підприємств є матеріаломісткими, то рух запасів є основною складовою, що формує матеріальний потік. Для того, щоб вірно зробити вибір щодо системи обліку виробничих запасів, потрібно добре усвідомлювати переваги тієї чи іншої системи для конкретної галузі господарства. У зв'язку з цим особливо посилюються вимоги до бухгалтерського обліку в напрямі підвищення дієвості, аналітичності та оперативності отримуваної інформації про виробничі запаси з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Вирішення цих питань потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

На підприємствах ефективне управління забезпечення виробничих процесів запасами можливе лише як складова і невід'ємна частина комплексного процесу планування виробничої діяльності. Тому важливу роль для оперативного управління рухом запасів на підприємствах відіграє система бюджетів, так зване "бюджетування". В цьому випадку здійснюється керівництво при плануванні та розробці бюджету потреб у матеріальних ресурсах, у який закладається кількість матеріалів, що планується закупити.

Насамперед, зазначимо, що рух виробничих запасів на підприємствах має свої особливості, які визначають умови процесу бюджетування запасів підприємства. Окрім того, бюджет виробничих запасів полягає у відображенні детального розподілу цих запасів, які використовуються на підприємстві. Це процес розробки оптимальних розмірів доходів і витрат на певний період часу для подальшого його застосування у ході господарської діяльності підприємства.

Зростання ефективності діяльності підприємства на основі джерел формування активів і врахування їх змін є головним завданням процесу бюджетування виробничих

запасів. Тому, таке планування виробничих запасів передбачає розрахунок їх потреби, узагальнення результатів аналізу, а також підвищення ефективності раціонального використання матеріальних ресурсів.

Важливо встановити, що для складання бюджету виробничих запасів необхідні такі дані: вхідна інформація; джерело надходження інформації; вихідна інформація.

Виходячи з цього, у бюджеті прямих витрат на матеріали визначається кількість і перелік матеріалів, необхідних для безперебійного процесу виробництва, а також графік здійснення оплати за придбані матеріали. Потреба у матеріалах визначається кількістю матеріалів у натуральному та вартісному виразі, які необхідно замовити для запланованого виготовлення продукції. На цьому базується процес управління виробничими запасами на підприємстві, за допомогою якого можна визначити оптимальний обсяг замовлення. Тому, для підприємства актуальним є вдосконалення оперативного планування на основі складених бюджетів, оскільки це сприятиме ефективному функціонуванню підприємства в ринкових умовах.

В основі процесу прийняття рішень знаходиться система показників бюджету виробничих запасів, а також контроль за їх дотриманням. У зв'язку з цим спостереження та контроль за дотриманням показників бюджету на підприємстві зумовлені необхідністю: виявлення відхилень між плановими і фактичними показниками та пошуку причин їх виникнення; розробки інформації для прийняття відповідних управлінських рішень щодо дотримання бюджетних показників підприємства; підвищення якості бюджету виробничих запасів на наступний період з метою уникнення негативних наслідків, які мали місце у попередніх бюджетах.

Виходячи з наведених даних, контроль за дотриманням розроблених та затверджених бюджетів виробничих запасів є основною умовою ефективності системи оперативного управління, оскільки є носієм інформації для забезпечення успішної господарської діяльності підприємства. Виконання бюджету виробничих запасів та регулярне здійснення контролю за ним сприятиме підвищенню якості інформаційної бази системи управління.